

Oponentský posudek bakalářské práce

Autorka: Josef MÁŠA, FF JCU v Českých Budějovicích

Téma: *Frankofonie v Tunisku*

Autor předkládá svou poměrně obsáhlou bakalářskou práci (114 s. včetně příloh) s nedostatečně vymezeným obecným cílem: „...uvést českou frankofonní veřejnost do problematiky frankofonie v Tunisku...“ (s. 8). Práci rozdělil do 3 kapitol, a to Teoretické, Lingvisticko-teoretické a Lingvisticko-praktické, když stěžejní pasáže vzhledem autorově k vymezení práce jako „sociolingvistické studie“ (anotace s. 4) najdeme v prostřední části.

Z věcného hlediska je možno konstatovat, že předkládané údaje jsou většinou relevantní vzhledem k tématu i stanoveným cílům, jejich prezentace i interpretace však nezřídka pokulhávají.

Informační hodnotu práce snižuje v první řadě neustálenost přecházející někdy až v protikladnost užívaných termínů. Tento jev se objevuje často v úvodních popisných pasážích (např. trojí označení vládnoucí dynastie *Hafsidů x Hafisidů x Hafasidů?* na s. 15, nebo z nejčerstvější historie dvojí označení vítězné strany posledních voleb *Enhada* s. 19 x *Ennahda* s. 20?).

Vytykány jev je však mnohem více obtěžující, pokud se vyskytuje u klíčových informací. Např. zásadní informace o právním postavení francouzštiny v Tunisku tak zůstává zahalena tajemstvím, neboť autor nejprve na s. 8 tvrdí, že nemá status *oficiálního* jazyka, aby ji na s. 26 zřejmě při neznalosti synonymního vyznění obou adjektiv označil za jazyk *úřední*. Podobně trpí neustáleností i zásadní klasifikace v Tunisku užívaných variant arabštiny, které nejprve autor na úvod oddílu 2.3.2. vypočítává tři: klasická arabština, spisovná arabština (již podivně označuje za *domyšlivý?* jazyk) a tuniský dialekt arabštiny, aby vzápětí na téže straně popsal ještě čtvrtou „varietu“ arabštiny (*arabe intermédiaire*). V dalších pasážích pak užívá i další výrazy, když hovoří např. o arabštině volné, či o jazyku mateřském, lidovém, domácím, neoficiálním či dokonce o franko-arabštině.

Obdobně se autor nechrání ani vlastních definic zásadních sociolingvistických pojmů své práce tedy bilingvismu a diglosie. Oba termíny nejprve za pomoci autoritativních zdrojů správně definuje na s. 34, kdy např. bilingvismus definuje dle Čermáka jako jazykový jev koexistence dvou jazyků, aby ho dále na s. 38 nelogicky označil za: „... *silné napětí mezi dvěma kulturami*“, a nakonec přichází na s. 39 legitimní pokus o vlastní definici spojující do určité míry bilingvismus a diglosii, vzápětí však popřený alibistickým komentářem, že definice není konečná.

Popsaná terminologická nejasnost a formulační neobratnost tak výrazně oslabuje možnost pochopení autorových vývodů v navazujících analytických pasážích, jejichž vyznění je pohříchu často nejasné až nesrozumitelné, zejména v pasáži o akulturaci. Co chce autor např. říci, když popisuje tuniskou arabštinu a spisovnou arabštinu jako: „...*dvě formy jednoho jazyka, příliš rozdílné proto, aby nabytí jednoho nezahrnovalo stopu druhého, a zároveň příliš podobné, aby stopa jednoho usnadňovala nabytí druhého.*“ (s. 36). Či jak má např. čtenář pochopit tvrzení typu: „*Naneštěstí zůstává francouzský jazyk v Tunisku výsadou dominujících společenských vrstev stejně jako vlivu, který v současné době doznává velké dědičné krize.*“ (s. 46). Pochopení autorových myšlenek je tím složitější, že předkládané závěry jdou někdy nelogicky proti sobě, např. v tvrzeních o postavení francouzštiny v každodenním životě.

Dobrému pochopení konečně nenahrávají ani občasné špatné překlady z francouzsky psaných zdrojů jako označení deníku *l'Etendard tunisien* za Tuniský standard na s. 16, ani výskyt překlepů a chyb z nepozornosti, čímž se dostáváme k rovině jazykové a formální.

V tomto ohledu je zřejmé, že práci by prospěla závěrečná korektura, protože ani způsob práce se zdroji vždy nerespektuje zavedenou citační praxi, když některé údaje jsou nedostatečně či nejasně ocitovány.

Zejména se zdá, že autor přiznává pouze přímé citace, protože nepřímé citace se prakticky nevyskytují. Vzhledem k tomu a s přihlédnutím k patrné fixaci na jeden základní zdroj (M. Sayah: *Bilinguisme et enseignement du Français en Tunisie*) si lze dokonce položit otázku, co je příčinou výše popsaných formulačních neobratností. Zda pouze autorův problém s vyjadřováním v psané češtině, či v horším případě neumětelství v překladu ze zamlčených francouzských pramenů? Nezbývá než doufat, že platí první varianta.

Celkově lze konstatovat, že informační cíl naznačený v úvodu práce autor víceméně naplnil, když předložil poměrně velké množství faktických informací, bohužel ne vždy zcela ideálním způsobem.

Práci proto doporučuji k obhajobě a vzhledem k uváděným výhradám navrhuji hodnocení **dobře**.

České Budějovice, 17. 8. 2012

JUDr. Mgr. Ivo Petřů, Ph.D.

